

Iedereen wil alles. Maar wat zegt u als u moet kiezen?

NRC Handelsblad 18/01/05

Is het hier nog wel leuk? Waar moet het heen met Nederland? Een breed onderzoek brengt in kaart wat Nederlanders vinden van hun land.

Door onze redacteur

DICK VAN EIJK

ROTTERDAM, 18 JAN. De vergrijzing is onafwendbaar, de Chinezen rukken op. Wat staat ons te doen? Waar moet het heen met Nederland? En zijn we wel voldoende toegerust voor de toekomst?

Het zijn vragen die velen bezighouden. Het afgelopen jaar is zowel het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) als het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) uitvoerig ingegaan op toekomstverwachtingen van Nederlanders. In beide gevallen kwam daaruit dat het grootste deel van de bevolking een zachtere samenleving voorstaat dan het kabinet.

Wat in die onderzoeken niet was gebeurd, was de respondenten confronteren met dilemma's: u kunt wel eerder met pensioen willen én u wilt niet meer premie betalen. Maar dat kan niet allebei tegelijk. Dus wat doet u als u moet kiezen? Dit is een belangrijk aspect van een zeer grootschalig onderzoek dat gisteren onder de naam *21minuten* is begonnen. Het is de bedoeling om vele tienduizenden Nederlanders te ondervragen over

hun wensen en verwachtingen met betrekking tot hun eigen toekomst en die van Nederland, en hen daarbij te confronteren met reële dilemma's.

Het onderzoek is een initiatief van McKinsey, ter gelegenheid van het veertigjarig bestaan in Nederland later dit jaar, en wordt gesteund door *Algemeen Dagblad*, *NRC Handelsblad*, *Planet Internet* en *MSN*. Eerder deed het consultancybureau hetzelfde in Duitsland, onder de naam *Perspektive Deutschland*. Daar traden het ZDF, het weekblad *Stern* en internetprovider AOL op als partners. Het Duitse onderzoek werd zo'n succes dat het nu jaarlijks wordt herhaald. Het afgelopen jaar vulden 450.000 mensen het vragenformulier in op de speciale website. Het grote aantal invullers maakt het mogelijk om zeer gedetailleerde uitspraken te doen over wat voor soort mensen welke opvattingen hebben. Ook is goed te zien dat in verschillende delen van het land verschillende opvattingen heersen. Een parallel onderzoek onder een veel kleinere steekproef moet ervoor zorgen dat correcties kunnen worden bepaald voor het feit dat internetters niet representatief zijn voor de hele bevolking. Dat gebeurt ook in Nederland.

Paul Schnabel, directeur van het SCP, zit in het comité van aanbeveling van *21minuten*. „Zij zijn in Duitsland bezig geweest met thema's waaraan wij ook in het *Sociaal en Cultureel Rapport* veel aandacht

hebben besteed. Een vergelijking met Duitsland zou natuurlijk heel interessant zijn. Daarnaast zijn de aantallen extreem groot. Voor het jongste *Sociaal en Cultureel Rapport* hebben wij naar Nederlandse maatstaven al heel veel mensen ondervraagd: 2.500." Het streven is om bij dit onderzoek in Nederland tussen de 50.000 en 100.000 personen te ondervragen.

Schnabel is ook onderzoekstechnisch geïnteresseerd in het project. „Het is interessant om met een andere onderzoeksofzet te experimenteren. Wij hebben niet de middelen om zo iets zelf te doen. Het is bovendien zo moeilijk geworden om volgens de klassieke regels representatief onderzoek te doen – omdat steeds minder mensen willen meewerken – dat je blij bent met elke mogelijkheid tot vergelijking." Zo had het RIVM vorig jaar vier toekomstmodellen voor Nederland ontwikkeld en deze voorgelegd in een enquête. Het SCP sloot hierbij aan, en tot vreugde van Schnabel kwam er vrijwel hetzelfde uit (voorkeur voor een minder competitieve samenleving, red.): „Dan krijg je toch het idee dat je iets echt op het spoor bent."

Iedereen kan de enquête invullen op www.21minuten.nl. Die website heet zo, omdat bij het uittesten is gebleken dat het invullen gemiddeld 21 minuten kost. De vragen gaan behalve over de algemene leefsituatie met name over de arbeidsmarkt, het onderwijs en de vergrijzing.